

Christina Allard: Girjasdomen, Helt Enkelt 2020

Talare

Christina Allard
Professor i Rättsvetenskap

Datum

18 februari 2020

Plats

Luleå Tekniska Universitet

Omständigheter

Del av onlineföreläsningar som hölls under covid-19 pandemin av Luleå Tekniska Universitet. Christina Allard har här föreläsning om Girjasdomen och händelserna som ledde fram till rättstvisten mellan staten och Girjas Sameby

- 1 Jag tror att jag hörs bra va, här ute?

Temat är ju Girjasdomen helt enkelt. Det är lite lek med ord, för det är ju inte jätteenkelt. Men min ambition här är ju att ändå göra det begripligt för en allmän intresserad publik, så att det är en populärvetenskaplig version av den här. Det är ju en väldigt speciell dom. Den är både modern och välskriven. Det är ju lite grann av en godispåse för en jurist som jag, som är väldigt intresserad av rättighetsfrågor kopplade till mark.

- 10 Innan vi börjar tänker jag bara lägga upp den här bilden så att vi alla bara är införstådda med var vi befinner oss. Det här är alltså Girjas samebys året-runt-marker. Ligger ungefärligt mellan Kiruna och Gällivare för dem som inte är insatta. I domen pratar man ju om området och det är alltså samebyns året-runt-marker, den mark som alltså ligger väster om den här odlingsgränsen. Och odlingsgränsen är den administrativ gräns som staten drog upp från mitten av 15 1800-talet och framåt, framför allt i samband med avvitreringarna som skedde då kring 1870-1880. Och tanken med den här administrativa gränsen var att försöka skilja på de jordbruksmarker som man kunde odla på från den egentliga fjällbygden. Och ovanför den här odlingsgränsen så skulle samernas rättigheter skyddas. Man skulle inte göra så kallade inrymningar av nybyggare på den här 20 marken väster om odlingsgränsen. Samebyns året-runt-marker är administrativt bestämt sedan 40-talet och det är ett stort område. Ni ser ungefär 3 500 kvadratkilometer inom Gällivare kommun. Och för er som inte vet vad en sameby är så är det alltså både ett geografiskt område och en juridisk person. Så 25 att de, samebyn, företräder då medlemmarna gällande renskötseln och renskötselrätten.

Och jag har tänkt mig ungefär det här upplägget för den här föreläsningen. Vi behöver veta lite mer om bakgrunden till att Girjas sameby stämde staten 2009.
30 Och vi behöver veta lite grann om vad de lägre instanserna har sagt innan HD kom. Jag kommer framför allt att uppehålla mig sen kring vad domen egentligen säger. Det är det som är det mest intressanta. Det framkommer ju att samebyn har ensamrätt och det långvariga bruket som medlemmarna och tidigare samer på området har upparbetat sker mot urminnes hävd. Den här
35 rätten som samebyn har, det följer inte direkt av rennäringslagen. Det har också HD prövat i domen. Sen kommer jag gå in och peka på ett antal nyheter, väldigt spännande saker som HD har poängterat i domen. Och sen mot slutet så kommer jag säga någonting om vilka konsekvenser som kan följa av domen. Jag ska villigt säga att jag har inte tänkt klart heller i alla delar. Och när jag läser delar
40 av domen igen så ser jag nya saker. Så det här kommer liksom fortgå och den kommer landa så småningom hos oss alla. Och slutligen kommer jag säga någonting om vad domen inte säger. För det florerar en del konstigheter i media har jag sett.

45 Så om vi börjar med bakgrunden då. Ja, egentligen hela startskottet, eller den gnistan som tändes var den här småviltsjaktreformen som skedde 1993. Utifrån proposition 92/93 som ni ser här. Man såg på jakten och fisket som en outnyttjad resurs som skulle öppnas upp till en större befolkning. Den här reformen föranledde då en ändring i en förordning. Så det är i
50 rennäringsförordningen som man bytte ut ett ord. Alltså det som tidigare stod får upplåtas står ju nu skall upplåtas. Och det innebär att Länsstyrelsen som då administrerar de här upplåtelseerna har inget utrymme för att göra något skön här, utan föreligger de här förutsättningarna så ska man upplåta jakten. Så därigenom så öppnar man upp jakt och fisket då. Det här är en väldigt smart
55 förändring, kan jag tycka som jurist, för att när det inte är ett lagförslag eller en lag som förändras så sidsteppar man ju också lagrådet, för de har alltid en möjlighet att titta på lagförslag. Och egentligen när det rör, så att säga, regleringar av rättigheter, så ska också sådana här förändringar ske i formen av lag, alltså inte en ändring i förordning. Och som alla känner till så protesterade
60 ju samerna ganska starkt mot den här reformen. Man menade att det medförde då negativa konsekvenser för renskötseln och också för samernas egen jakt- och fiskerätt, så man var inte alls nöjda här. Och under väldigt lång tid så har man ansett att den här rätten som upplåts, alltså jakt och fisket, det var samernas rätt, men att länsstyrelserna sedan har administrerat de här rättigheterna. Och
65 kompensationen för jakten har ju hela tiden gått till berörd sameby och till en

70 samefond. Det var egentligen först i samband med förslaget till ny jaktlag där staten uttalade att man hade en egen jakträtt som markägare, som följde med markägarrätten alltså, det är ju det normala. Det här ledde också vidare då till att det var flera samebyar som stämde, eller som väckte talan då i Strasbourg, ni vet i förhållande till Europakonventionen för mänskliga rättigheter - 95, där man då menade att de här svenska reglerna innebar ett intrång i deras ensamrätt till jakten och fisket. Man menar att det här var en kränkning enligt Europakonventionen, rätten till egendomsskydd. Strasbourg avvisade den här talan på grund av att, som man brukar säga då, att de inhemska rättsmedlen inte var uttömda. Det här betyder då att Strasbourg tyckte att det fanns en möjlighet för domstolen att få saken prövad i nationell domstol, så att man är också oförhindrad att ta upp den här prövningen och det ledde då till så småningom den här stämningen som Girjas Sameby gjorde mot staten i Gällivare tingsrätt 80 2009.

85 Jag tycker också att det är viktigt att poängtera här att innan den här stämningsansökan lämnades in till tingsrätten så gav man regeringen möjlighet att lösa den här frågan politiskt. Men det var inte aktuellt enligt regeringen då heller. Och det har ju pågått ett antal utredningar om jakt- och fiskefrågan under den här tiden också. Sen är det viktigt att förstå också att Svenska Samernas Riksförbund, SSR, tog ett principbeslut också där SSR och alla medlemmar som ingår i SSR ställer sig bakom Girjas samebys talan. Så på det sättet så är det väldigt många från samiskt håll som är intresserade av att få den här saken prövad. 90

Ja, de lägre instanserna då, vad har skett där? Flera av er vet säkert, men jag tar det i alla fall. Tingsrätten i Gällivare kom ju med sin dom 2016. Hovrätten för övre Norrland kom med domen i januari 2018. I parentes så ser ni hur lång 95 domen är. Det är ganska lätt att se att hovrättens dom är ganska tunn. I tingsrätten så vann ju, de nådde framgång, Girjas sameby. De hade en på urminnes hävd upparbetad jakt- och fiskerätt med rätt att upplåta rätten. Man uttalade också att det här förbudet mot att upplåta rätten stred mot egendomsskyddet. I hovrätten, jag tänker inte gå in något närmare, men vi blev 100 inte särskilt klokare, vi jurister som var och penetrerade den här domen. Den väckte nog mer frågor än den rättade ut frågetecknen. Bägge parterna överklagade och sen så fick man prövningstillstånd i HD då hösten 2018. Målet startade då i HD med huvudförhandlingar hösten 2019 och som vi vet så kom ju domen då 23 januari. Den är på hela 92 sidor, så det här tar också lite tid att gå igenom,

förstår ni. Det är en väldigt välskriven dom, en modern dom, jag kommer förklara varför. Det är också en av de största mål som Högsta domstolen har haft. Vi har också det här skattefjällsmålet som säkert många hört talas om, som Högsta domstolen uttalade sig om 1981. Så det här är gigantiska mål och jag
110 hörde också att under hösten 2019 så upptogs alltså hälften av HD:s resurser för det här målet.

Vad är liksom utgången i HD då? Ja, man stadgar här att Girjas sameby får upplåta rätt till småviltsjakt och fiske på området utan statens samtycke. Och
115 sen följaktligen att staten inte får upplåta den här rätten till småviltsjakt och fiske på området. Så det här medförde att staten inte har den jakt- och fiskerätt som normalt följer med äganderätten till mark och vatten. Och det är viktigt att poängtera tycker jag att det handlar inte om att HD har gett några nya rättigheter till Girjas sameby. Utan det är ett erkännande av redan existerande
120 rättigheter baserat på långvarigt bruk. Det här är oerhört viktigt att förstå i domen.

Vad har samebyn yrkat då från början? Ja, det här är ju en så kallad fastställsetalan, så att samebyn vill ju då att HD fastställer följande: att
125 samebyn i förhållande till staten ensam har rätt till småviltjakt och fiske inom området, att staten som en konsekvens av samebyns ensamrätt inte får upplåta den här rätten, och att samebyn får upplåta rätten utan statens samtycke. Och staten har hela tiden bestridit hela samebyns talan. Det kanske är några av er här som hörde, HD hade nämligen en presskonferens när man släppte domen, och
130 det här är ju väldigt ovanligt att man har det, och mig veterligen har jag inte sett det tidigare, men det har säkert hänt någon gång tidigare. Och här så förklarade då referenten i målet, Sten Andersson, hur domstolen hade tänkt och vad domen innehöll. Han förklarade att domstolen har en fördjupning i huvudsak två frågor. Det ena kallar man då för urminnes hävd-frågan och den andra kallar
135 man för lagtolkningsfrågan. Och givetvis så bygger ju den här prövningen då på samebyns yrkanden.

När det gäller urminnes hävd-frågan så är ju domen enhällig, det är ett väldigt starkt prejudikat och domskälen är väldigt tydliga här. När det gäller
140 lagtolkningsfrågan så var domstolen delad, där var det alltså två av fem ledamöter som inte höll med, så att det finns en skiljaktig mening här från två av justitieråden, alltså domarna. Så överhuvudtaget så är det ett väldigt komplext och omfattande mål. Det är ett stort historiskt material som domstolen har

145 tvingats gå igenom och sätta sig in i.

Och vad har då Högsta domstolen ansett själv att de ska pröva? Alltså vad är själva rättsfrågan då som de ska knäcka om? Ja, där har man sagt att det är om samebyn har en rätt att upplåta jakt och fiske som en ensam rätt i förhållande till staten och som grundas på rennäringslagen, sedvana eller urminnes hävd. Så att det är det domstolen ska pröva här. Och om vi går in då, vad säger domstolen när det gäller urminnes hävd-frågan? Och som ni minns är ju den här den mest intressanta och starkaste delen i domen som är ju då enhällig. De börjar med att diskutera när det gäller det långvariga bruket som samerna har bedrivit historiskt, ska man använda sedvanerätt eller ska man använda urminnes hävd? HD landar ju i att det är urminnes hävd som man ska pröva, men man kan ju fundera varför. Och här tänkte jag faktiskt läsa upp ett litet avsnitt från en bok som jag skrev medan målet var på gång. För det förklarar ganska tydligt problematiken som HD ställdes inför. Här skriver jag då att: "Sammantaget är det ganska otydligt vad renskötselns sedvanerätt innebär. Det påkallar en viss försiktighet eftersom svensk rätt är oklar. Det är till och med berättigat att fråga sig om renskötselrätten har eller är på väg att degraderas som rättighet i och med användningen av sedvanerätt." Och det här, användning av sedvanerätt, det kommer ju från Nordmalingsdomen som en del av er säkert känner till. Det var ju en tvist mellan några privata markägare och tre samebyar söder om Umeå, alltså i Nordmalings kommun, där markägarna hade stämt in samebyarna och menade att de inte hade någon rätt till vinterbete. När HD prövade frågan så menade man att Umines hävd inte var anpassad för att pröva den här typen av markanvändning och därför vände man sig till sedvanerätt. Och fortsättningsvis så skriver jag här då att: "Det framgår av inlagor i målet att staten har tagit till sig Nordmalingsdomens slutsats att vinterbetesrätten vilar på sedvanerätt, vilket nog bättre stämmer överens med statens uppfattning av rätten såsom fullständigt kollektiv och därigenom ganska svag. Det manar till försiktighet. Jurister anser typiskt sett att samernas rättigheter är starkare än vad staten vill medge. Så sedvanerättens svaghet i svensk rätt har lett till tveksamheter i det sätt på vilket vissa, särskilt staten, vill tolka renskötselrätten. Ett oreflekterat anammande av en vagt formulerad sedvanerätt som enda rättsgrund för renskötselrätten kan leda till att rätten på sikt urholkas."

180 Och just när det gäller förståelsen för hur sedvanerätten har tillämpats historiskt och idag i svensk rätt så hänvisar domstolen till de avsnitt som jag skriver om det i boken. Så att man har en förståelse för problemkomplexet här. Och sen så

kommer domstolen fram då till slutsatsen att det är urminnes hävd som ska
185 tillämpas eftersom när det tidigare då har varit tal om ett långvarigt bruk, då har
man tillämpat urminnes hävd, så därför är det naturligt att vända sig till det.
Och sen samtidigt så säger man då att sedvanerätt kan användas endast om
urminnes hävd inte går att tillämpa på ett rimligt sätt. Sen förklarar man inte
vad som är ett orimligt sätt. Men här ser jag att man försöker gifta ihop då,
190 prejudikatet, som ju Nordmalingsdomen innebär. Sen skiljer då högsta
domstolen på urminnes hävd i traditionell form, alltså den vanliga urminnes
hävden, och i det här målet så handlar det om ett särskilt slag av urminnes hävd.

Innan man går in och bedömer det historiska materialet så anger man ett antal
195 tolkningsprinciper också. Man lyfter upp att samerna är ett urfolk och att
existerande samiska sedvanor har betydelse i mål som det här. Det visar på en
underliggande rätt nämligen. Och man trycker på folkrättens betydelse här.
Man hänvisar till ILO 169, urfolksdeklarationen och konventionen om
medborgerliga och politiska rättigheter. Och de artiklar man hänvisar till här rör
200 både sedvanerätten, upparbetande av markrättigheter och rätten till kultur för
minoriteter och urfolk. Så man uttalar då att beakta de här sedvanorna faktiskt
är en förutsättning för att säkerställa att svensk rättstillämpning motsvarar
folkrättens krav. Och hänvisningen till ILO är ju intressant eftersom Sverige
inte har ratificerat konventionen, men man menar på att just den här artikeln är
205 internationell sedvanerätt så att den gäller ändå. Så även om domstolen börjar då
med att hänvisa till den här gamla, gamla bestämmelsen i äldre jordabalken, den
som ringar in vad urminnes hävd är då i 15 kapitlet 1 paragrafen, så ganska
snabbt säger man att förutsättningarna för urminnes hävd bör utformas på ett
sätt som ger utrymme för en friare bedömning. Och det handlar framför allt om
210 hur renskötsel och jakt och fiske faktiskt har bedrivits. Både historiskt och i mer
närliggande tid. Men man tar också hänsyn till geografi, klimat och så vidare.
Vad är det för typ av område? Och även om den här nyttjandet har varit viktig
för överlevnaden och för livsstilen. Så man kan säga att HD anpassar ju då
villkoren för urminnes hävd, och det är liksom en särskild slags urminnes hävd
215 man trycker på här. Man kan säga att domstolen har gjort regeln om urminnes
hävd lite rundare i kanten, så att den här friare bedömningen gör ju att
domstolen kan väga olika fakta mot varandra på ett mer självständigt sätt. Och
man tar viss ledning från Nordmalingsdomen, så vi ser en korsbefruktning här
mellan så att säga att HD gör med sedvanerätten och det HD här i Girjasdomen
220 gör med urminnes hävd.

Sen frågan om ensamrätten då. Ja, domstolen säger att man kan inte avgöra det på generell basis, utan det nyttjandet som måste få styra och det måste bedömas i varje enskilt fall. Så domstolen kommer då fram till att samebyn har en ensamrätt och ungefär, åtminstone vid 1700-talets mitt, så menar man att samerna på området har genom urminnes hävd upparbetat de här rättigheterna. Så det är väldigt länge, länge sedan. Och man skriver då att samerna har under lång tid kontinuerligt och utan protester från vare sig kronan eller andra utövat jakt och fiske på området. Och det här brukandet är också förenat med att man har gjort sådana här upplåtelser till andra tidigare historiskt.

Sen så konstaterar man också efter det, alltså vid tiden fram från mitten av 1700 och fram till dags dato, man konstaterar att samiska rättigheter har urholkats. Deras position har försvagats, men de här åtgärderna som staten har vidtagit i form av lagstiftning och beslut har ändå inte varit så tydliga och definitiva att det har utsläckt den här rätten. Det här är oerhört centralt och här har staten fått en tydlig bevisbörda att visa att så är fallet när rätten väl är upparbetad. Det här liknar den modell som Kanadas högsta domstol har via sin domstolspraxis också utvecklat. Så det är intressant att se att de har tagit intryck av det bland annat.

Nu tänkte jag gå över till den här andra grunden, den här andra frågan som domstolen prövade, nämligen lagtolkningsfrågan. Och frågan här handlar ju om: finns det en jakt- och fiskerätt grundad enbart på rennäringslagen? Så det är ju ett annat yrkande då från Girjas sameby som domstolen måste pröva här. Det handlar alltså om en analys av äldre lagar, framför allt renbeteslagarna och även dess förarbeten. Majoriteten av domarna, alltså tre av fem, de kommer fram till att nej, mot bakgrund av lagstiftning och förarbeten kan man inte utläsa att den här rätten, att Girjas sameby har en rätt till jakt och fiske här. Medan de skiljaktiga, alltså de två domarna, de kommer fram till att jo, men så är det visst. Det är mycket starka indicier på att så föreligger det. Så det är därför jag skriver här svart och vitt. Alltså mot bakgrund av samma material så kommer man alltså fram till två helt olika slutsatser. Det gör också att prejudikatvärdet i den här delen blir mycket svagare. Och det är väl här jag själv är mest tveksam till domskälen, men det är inte utrymme för att prata närmare om det här.

Men vad säger då domstolen? Ja, majoriteten här, de menar på att rennäringslagen i sig bygger på en uppfattning att den här rätten i grunden tillkommer staten. Så att de upplåtelser som sker då med Länsstyrelsen, det är

alltså statens rätt som man upplåter. Och därför kan man inte se de här upplåtelsebestämmelserna, alltså förbudet mot upplåtelser och hur fördelningen av ersättning och sånt ska ske, då kan man inte se dem som att det
265 missgynnar samebyn här eftersom det är ju statens rätt. De här två skiljaktiga domarna då, Johnny Herre och Agneta Bäckman, de menar på att åtminstone den här tiden fram till när 1886 års lag kom så ser de att man kan tolka det så att samebyn faktiskt har en ensamrätt och en rätt att upplåta rätten. Och 1886 års lag var också en kodifiering av tidigare sedvanerätt. Alltså det är den första
270 lagstiftning vi har i Sverige när man kodifierade samernas rättigheter. Sen så kommer man också fram till att senare lagstiftningar, alltså renbeteslagar och nu rennäringslagen, bygger på samma principiella synsätt. Så att de menar att det följer redan av lagstiftningen då.

275 Och nu kommer vi fram till, vad är det då för nyheter i domen? Ja, det stora utropstecknet för mig, det är Högsta domstolens tydliga ställningstagande att urfolksrätten har betydelse även i de här frågorna. Så man bottenar liksom hela sitt resonemang på att det handlar om mänskliga rättigheter, även om man nu prövar frågan om det långvariga bruket mot bakgrund av urminnes hävd, alltså
280 ett inhemskt fastighetsrättsligt begrepp. Och man slår fast i den här diskussionen som har förekommit då i kölvattnet av Nordmalingsdomen, är det sedvanerätt eller urminnes hävd man ska tillämpa i de här fallen? Ja, man landar ju i att det är mest naturligt att vi tillämpar urminnes hävd, men man måste anpassa de principer som man tolkar mot till hur det samiska nyttjandet sett ut
285 just på det här specifika området. Och så drar man in då andra typer av faktorer som kan ha betydelse. Och här nämnde jag ju tidigare klimatförhållanden och geografin och vilken nytta man hade av jakten och fisket. Och sammantaget innebär det här då att domstolen kan göra en mycket friare bedömning. Och de uttalar faktiskt också väldigt tydligt i den här delen att en tillämpning av
290 urminnes hävd får inte bli endast teoretisk. Det ska finnas en faktisk möjlighet att få de här rättighetsanspråken prövade. Så att de gamla fastighetsrättsliga begreppen kan inte innebära ett stopp här, utan vi måste anpassa det. För tidigare så har ju, urminnes hävd inte prövats på väldigt länge. Det finns ett fåtal mål under 1900-talet. Men de mål som finns, de har handlat om små områden,
295 ganska avgränsade, och där det har varit väldigt synligt bruk, alltså typiskt sett i en jordbrukssamhälle, den typen av markanvändning. Och det stämmer ju inte alls med den mer nomadiska levnadssätt som renskötseln bedrivs över, eller jakt och fiske. Så den får inte bli endast teoretisk. Och det strider ju också mot folkrättens krav att vi måste tillämpa urfolks sedvaner även vid tillämpningen av

nationell lag.

Sen har domstolen ett helt avsnitt om bevisbörda, beviskrav och bevisvärdering. Det här är oerhört centralt och har ringverkningar på alla mål som kommer
305 prövas framöver kring långvarigt bruk. Jag nämnde att staten har fått en väldigt tydlig bevisbörda för att visa att när en rätt väl är upparbetad så måste de visa att det tydligt och definitivt har upphävt den här rätten. Och det har man inte lyckats göra här i målet. Domstolen uttalade också att det finns skäl att samebyn här får en viss bevislättning. Och det handlar om att det historiska materialet är
310 så disparat och det är motstridigt hur man tolkar vilka rättigheter samerna har upparbetat, framför allt tidigt 1900-tal. Så därför säger man att eventuella ofullständigheter i materialet kan överbyggas med vissa rimliga antaganden. Man ska också veta att det finns väldigt lite historiskt material i bevisningen här som specifikt hänför sig till Girjas samebys året-runt-marker. Men däremot så
315 finns det historiskt material i områden bredvid eller i Lappmarken i stort. Och där har man gjort de här rimliga antagandena att det har förmodligen varit på samma sätt även inom det här området.

Och när det gäller bevisvärderingen så talar man delvis om att det mesta
320 materialet kommer ju historiskt från staten och statens myndigheter. Och samerna har ju en muntlig kultur under väldigt lång tid, så det finns ju en avsaknad här av material som kommer från samerna själva. Så det handlar mer, liksom, om samerna. Och här har ju då domstolen en källkritisk ansats i det att man säger att det finns kanske skäl då att misstänka att statens myndigheter i
325 vissa fall kan ha tolkat ett oklart rättsläge till statens egen förmån, till exempel när det gäller skatter och liknande. Så att därigenom så måste man också vara försiktig när man tolkar det här materialet.

Sen börjar vi komma mot slutet här då. Jag tänkte säga någonting om vilka
330 konsekvenser följer av domen då. Ja, för det första, domen gäller ju bara Girjas sameby och staten. Det är ju en tvist däremellan och året runt-markerna, det man då kallar i domen för området. Det är också väldigt tydligt att samebyn har en starkare rätt än vad som framkommer av rennäringslagen. Och de här upplåtelseerna är också uttryckligen förbjudna enligt 31 paragrafen i
335 rennäringslagen. Det är också det historiska bruket som anger innehållet i den rätt som upparbetas. Och en följd av domen är ju också att i och med att det går inte att säga generellt, till exempel om det har varit en ensamrätt eller inte, då måste man pröva varje fall för sig. Och det kan ju då också skilja sig mellan

340 områden och mellan regioner hur det har sett ut, till exempel hur sen eller tidig kolonisationen var, hur många nybyggare som fanns på området, vilka markanvändningskonflikter som fanns just där.

Men summa summarum då, det är ett starkt prejudikat när det gäller den här
345 urminnes hävd-frågan. Så det kommer ju att vara vägledande för andra mål och samebyar som har liknande situation då och liknande omständigheter har ju fått det mycket lättare att bevisa då framför allt jakt- och fiskerätt på området. Så på det sättet så kommer det ha stor betydelse här. Samtidigt vill jag ändå säga att vi bör inte övertolka domens konsekvenser, och särskilt då inte när det gäller andra
350 frågor, för det löser ju inte alla så kallade samerättsliga frågor i svensk rätt idag. Och där får man bara se vilken effekt HD:s dom kommer att få på andra områden. Så det är ett viktigt steg i en pågående rättsprocess, den här domen. Och ni ska veta också att det är nu domstolarna som för den här rättsutvecklingen på området framåt, för att staten har ju inte gjort särskilt
355 mycket de senare åren mer än att utreda frågorna, men vi har inte sett konkreta resultat. Och det gör också att samebyarna vänder sig till domstolarna för att de ser det som den enda utvägen. För er som är väldigt mycket mer intresserade av att knäcka i den här domen så kommer det en analys i Svensk Juristtidning, en analys som jag skriver tillsammans med Malin Brännström.

360 Och sen slutligen så lovar jag att säga någonting om vad domen inte säger något om. Ja, den säger för det första ingenting om äganderätten till området. Och det är en medveten strategi från samebyn här att lämna äganderättsfrågan utanför, utan det man har velat pröva är småviltsjakten och fisket. Och staten har ju
365 lagfart sedan 1956 på det här området. Och märk då att samebyn inte har, som man då benämner, vitsordat, alltså man har inte godkänt statens äganderätt i det här målet. Så det innebär att en sån här prövning kan ju då komma upp senare. Men det har inte varit huvudfokus alls här.

370 Ja, vad gäller då när det gäller annan jakt? Ja, väldigt tydligt återigen i samebyns yrkande, det är småviltsjakten man har fokuserat på, småviltsjakten och fisket. Så den säger ingenting om någonting annat. När det gäller frågan om de här upplåtelsebestämmelserna, då strider mot grundlag eller Europakonventionen för mänskliga rättigheter, ja, det säger inte HD någonting. Man kan tänka sig att
375 så som tingsrätten kom fram till att de här bestämmelserna stred mot egendomsskyddet framförallt. Men i målet så har ju staten då medgett att om det är så att samebyn vinner framgång med sin talan så ska inte de här

380 bestämmelserna tillämpas. Och därigenom så behöver inte heller domstolen
pröva frågan, så därför kommer inte de här bestämmelserna upp i målet
överhuvudtaget.

385 Nu tänkte jag sluta, det var ungefär det jag ville säga kring domens innehåll och
jag hoppas att det har varit begripligt ändå.

Källa

<div>Transkriberat från videoinspelning: Girjasdomen, Helt Enkelt, publicerad på YouTube, uppladdad av
"Luleå Tekniska Universitet", 18/2 2020 (Transkriberat 1/10 2026)   </div>

Taggar

390 Föredrag, Luleå Tekniska Universitet, Rättsliga tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/christina-allard-girjasdomen-helt-enkelt-2020>

395

400

405

410

415